

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskanslie.se

Begäran om yttrande av förslag till förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Er beteckning: KN2023/02548

Sammanfattning

Förslaget som helhet är bra och ett led i den energieffektivisering som alla byggnader i landet behöver genomföra i någon mån. Länsstyrelsen vill lämna följande synpunkter på förslaget.

Synpunkter

Handläggning i slutet av bidragsperioden

Slutår för utbetalning är 2025. En ansökan kan enligt 15 § lämnas in som senast den 1 juni 2025 för att det ska finnas en möjlighet att handlägga ärendena. Med en genomförandetid på 6 månader för den som söker stöd hamnar vi väldigt nära årsskiftet. Dock finns det i 17 § förslag på att en begäran om utbetalning som senast ska inkomma till länsstyrelsen den 1 oktober 2025. Det är oklart om genomförandetiden på 6 månader eller skrivningen om att begäran om utbetalning ska inkomma senast den 1 oktober är skarpast. Länsstyrelsen anser att det finns skäl att överväga om möjligheten att söka stöd ska anpassas så den matchar 6 månader före den 1 oktober. Det kan i slutet av 2025 uppstå stora ärendebalanser för att lösa handläggningen före årets utgång.

Krav på sökande

I 3 § andra stycket, bör det läggas till att sökande ska vara stadigvarande boende i byggnaden för att ha rätt att söka stöd. Detta trots att det i 2 § andra stycket anges i definition av småhus att bidragsmottagaren ska vara stadigvarande boende i byggnaden. Tillägget skulle innebära en tydlighet kring vilka krav som ställs gällande vilka byggnader som kan omfattas av bidraget.

Förtydligande gällande bidragsunderlag

11 § kostnader som är bidragsberättigade behöver i Boverkets vägledning förtydligas. Efter en tilläggsisolering ska innerväggen byggas upp igen och som förordningen är skriven är det svårt att förstå om material för att återställa en innervägg är bidragsberättigat eller om det endast är material för isoleringen som avses. Det är också otydligt om det är all typ av tilläggsisolering som avses i stödet. Isolering av bottenplatta skulle kunna vara en åtgärd som bidrar till minskad energiförbrukning.

7 § Bidrag får ges för en anslutning till ett fjärrvärmenät. Vad gäller kostnader kopplat till installation av fjärrvärme bör det förtydligas om anslutningskostnader är bidragsgrundande, eller om det endast är material så som värmeväxlare med tillhörande rörarbeten.

Färdigställande

I promemorian under punkten *1.4 övrigt om bidraget* under rubriken *beslut om och utbetalning av bidrag* andra stycket framgår det att projektet ska ha en genomförandetid på 6 månader från påbörjande. Om det avses vara ett krav bör detta skrivas in i förordningen.

Det finns risk att 6 månader är en för snäv tid för att färdigställa åtgärderna då det historiskt varit svårt att få värmepumpar levererade. Länsstyrelsen har enligt förslaget möjlighet att besluta om andra tider i undantagsfall. Risken här är att det blir många undantagsfall som bidrar till ökad administration och omprövning av ärenden som skulle kunna undvikas med en längre genomförandetid.

Ansökan och tidpunkt

15 § ansökan om bidrag. Förslaget bör förtydligas avseende om ansökan ska inkomma efter påbörjande, då det finns krav på att sökande ska styrka att den som genomför åtgärderna ska vara godkänd för F-skatt. Detta hänger ihop med att det i förslaget skrivs att det vid ansökan om stöd ska vara klarlagt att den som genomför arbetet är godkänd för F-skatt.

I förslaget under rubriken *Krav på den som utför energieffektiviseringsåtgärderna* står det att kravet på att den som utför arbetet ska vara godkänd för F-skatt och att detta ska styrkas redan i ansökan om stöd.

Allmänna synpunkter

Bidraget kan omfatta fler byggnader

Byggnader som värms med olja, cirka 20 000 byggnader i landet, är fler till antalet än de som värms med gas. I förslaget finns det inget resonemang kring varför dessa byggnader inte omfattas av stödet. Kostnader för uppvärmning med olja är det dyraste av alternativen, så resonemang kring kostnader bör även gälla för dessa byggnader. Om byggnader som värms med olja omfattades av stödet skulle det dessutom leda till en minskning av användandet av olja och därmed bidra till klimatmålen. Valet att inte omfatta småhus som värms upp med olja behöver motiveras i förarbetena till bidraget. Om det inte finns ett tydligt skäl till att exkludera byggnader som värms med olja bör även småhus som värms med olja omfattas av förslaget om bidrag till energieffektiviseringsåtgärder då det skulle leda till en minskad användning av fossila bränslen samt minskade kostnader för ägarna till småhusen.

Inkomma med beslut eller lov från kommunen när så erfordras

Flera av de åtgärder som är stödberättigade kan kräva antingen ett lov eller en anmälan till kommunen. Exempel som kan kräva lov är fönsterbyten, fasadisolering eller ändring av ventilation. En anmälan krävs till exempel för att borra för bergvärme.

Att kräva en redovisning från sökande att lov eller anmälan har sökts innebär att byggnader som kan anses värdefulla i kulturmiljöhänseende skyddas mot renoveringar som skulle förvanska byggnaderna.

Sökande ska kontakta kommunen för att se till att det inte genomförs renoveringar som får statligt stöd, men där kommunen sedan behöver agera mot stödmottagaren då denne har genomfört åtgärder som krävde antingen lov eller anmälan.

Kulturmiljö

Så som förslaget till förordning är utformat brister det, utifrån kulturmiljöhänseende, vad gäller underbyggnad och konsekvensanalys. Detta gäller specifikt den del av stödet som avser insatser i klimatskärmen. Det finns en betydande målkonflikt i ambitionen att söka minska energiförbrukningen i bostäder genom insatser i klimatskärmen då dessa kommer innebära ingrepp och utbyte av befintliga byggdelar som fönster, dörrar m.m. Kulturmiljöarbetet ska bl.a. främja att en mångfald av kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas och i det arbetet är en viktig aspekt att det ursprungliga materialet utgör en värdebärare och ska bevaras eller lagas med minsta möjliga ingrepp. Om stödets ambition nås finns en uppenbar risk för en betydande förlust av kulturmiljövärden. Det är sannolikt så att en stor del av den bebyggelse som kommer nyttja stödet är tillkommen från andra halvan av 1900-talet och framåt och som sådan är kunskapsbilden avseende vilka kulturhistoriska värden den besitter bristande. Förutsättningarna att kunna förhålla sig till lämpligheten i befintlig bebyggelse är därför ogynnsamma om inte insatserna föregås av en antikvarisk bedömning och rekommendation avseende vilka energieffektiviserande insatser som är lämpliga i det enskilda fallet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med handläggare Joakim Stjärndahl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Emma Willaredt och Hanna Ekner medverkat.